

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001847

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 21-05-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Швайковська Олена Олегівна

2. OLENA O. SHVAIKOVSKA

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: ОП 51167 Освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії в Українській медичній стоматологічній академії за спеціальністю 222 – Медицина

Дата захисту: 08-12-2022

Спеціальність за освітою: Лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 474

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.03, 76.03.53

Тема дисертації:

1. Роль редоксчутливих факторів транскрипції у механізмах ушкодження слинних залоз щурів за умов ліпополісахарид-індукованої системної запальної відповіді
2. The role of redox-sensitive transcription factors in the mechanisms of salivary gland damage in rats under lipopolysaccharide-induced systemic inflammatory response

Реферат:

1. У дисертації наведено теоретичне узагальнення і розв'язання наукового завдання, що полягає у з'ясування ролі редоксчутливих факторів транскрипції NF- κ B і Nrf2 у патогенезі ушкоджень піднижньощелепних слинних залоз (СЗ) щурів за умов відтворення ліпополісахарид (LPS)-індукованої системної запальної відповіді (СЗВ). Експерименти виконані на 50 білих щурах-самцях лінії Вістар масою 180-230 г. Використовували експериментальні, біохімічні, та математико-статистичні методи дослідження. Виявлено, що моделювання LPS-індукованої СЗВ супроводжується збільшенням в піднижньощелепних СЗ щурів нестимульованої генерації супероксидного аніон-радикала (на 37.9%, $p < 0.01$), його вироблення мітохондріями (на 37.6%, $p < 0.01$), мікросомами та NO-синтазою при порушенні її спряження (на 41.7%, $p < 0.01$), а також NADPH-оксидазою лейкоцитів (на 70.8%, $p < 0.01$), зростанням загальної активності NO-синтази (у 1.9 разів, $p < 0.001$) з дисбалансом активностей індукбельного та конститутивних ізоферментів, надмірним

утворенням пероксинітриту та S-нітрозотіолів, вторинних продуктів пероксидного окиснення ліпідів (сполук, що реагують з тіобарбітуровою кислотою) при зменшенні антиоксидантного потенціалу, супероксиддисмутази та каталази активності (на 46.9%, $p < 0.01$, та 36.7%, $p < 0.001$, відповідно), що свідчить про декомпенсований характер окисно-нітрозативного стресу у піднижньощелепних слинних залозах.

Ключові слова: слинні залози, системна запальна відповідь, фактори транскрипції, ядерний фактор капа В, сигнальний шлях Nrf2 / ARE, окисно-нітрозативний стрес, мітохондріальний і мікосомальний електронно-транспортні ланцюги, оксид азоту, колагеноліз, біополімери позаклітинного матриксу, піролідиндитіокарбамат амонію, епігалокатехін-3-галат, кверцетин.

2. This dissertation represents the conceptual synthesis and the approach to solve the scientific issue aimed at elucidating the role of redox - sensitive transcription factors NF- κ B and Nrf2 in the pathogenesis of the submandibular salivary gland (SG) damage in rats under modelled lipopolysaccharide (LPS)-induced systemic inflammatory response (SIR). The experiments were performed on 50 white Wistar male rats weighing 180 - 230 g. The research methodology included experimental, biochemical, and mathematical-statistical methods. The study has shown that the modelling of LPS-induced SIR is manifested in submandibular SG rats by an increase in the unstimulated generation of superoxide anion radical (by 37.9%, $p < 0.01$), its production by mitochondria (by 37.6%, $p < 0.01$), by microsomi and NO-synthase under its impaired coupling (by 41.7%, $p < 0.01$), as well as by leukocyte NADPH-oxidase (by 70.8%, $p < 0.01$), by the elevation in the total activity of NO synthase (1.9 times, $p < 0.001$) with imbalanced activities of inducible and constitutive isoenzymes, excessive formation of peroxynitrite and S-nitrosothiols, known as secondary products of lipid peroxidation (compounds, which react with thiobarbituric acid) under the decrease in antioxidant potential, superoxide dismutase and catalase activity (by 46.9%, $p < 0.01$, and 36.7%, $p < 0.001$, respectively) that points out the decompensated nature of oxidative-nitrosative stress in the submandibular salivary glands. Key words: salivary glands, systemic inflammatory response, transcription factors, nuclear factor kappa B, Nrf2 / ARE signaling pathway, oxidative-nitrosative stress, mitochondrial and microsomal electron transport chains, nitric oxide, collagenolysis, extracellular matrix biopolymers, ammonium pyrrolidinedithiocarbamate, epigallocatechin, quercetin.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Yelins'ka AM, Shvaykovs'ka OO, Kostenko VO. Sources of production of reactive oxygen and nitrogen species in tissues of periodontium and salivary glands of rats under modeled systemic inflammation. Проблеми екології та медицини. 2017;21(3-4):51-54.
- Єлінська АМ, Швайковська ОО, Костенко ВО. Вплив епігалокатехіну-3-галату на продукцію активних форм кисню і азоту в тканинах пародонта та слинних залоз щурів за умов системної запальної відповіді. Фармакологія та лікарська токсикологія. 2018;(1):32-38.
- Yelins'ka AM, Shvaykovs'ka OO, Kostenko VO. Epigallocatechin-3-gallate prevents disruption of connective tissue in periodontium and salivary glands of rats during systemic inflammation. Wiadomości Lekarskie. 2018;LXXI(4):869-873.
- Єлінська АМ, Швайковська ОО, Костенко ВО. Вплив піролідиндитіокарбамату амонію на продукцію активних форм кисню і азоту в тканинах пародонта та слинних залоз щурів за умов системного введення ліпополісахариду Salmonella typhi. Фізіол. журн. 2018;64(5): 63-69.

- Швайковська ОО, Денисенко СВ, Костенко ВО. Вплив водорозчинної форми кверцетину на показники окисно-нітрозативного стресу в тканинах піднижньощелепних слинних залоз щурів за умов ліпополісахарид-індукованої системної запальної відповіді. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісн. Української мед. стоматол. академії. 2021;21(2):175-181.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0114U004941 0119U103898

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костенко Віталій Олександрович
2. Vitalii O. Kostenko

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3965-1826

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Клименко Микола Олексійович
2. Mykola O. Klymenko

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7671-1891

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Код за ЄДРПОУ: 23623471

Місцезнаходження: вул. 68 Десантників, буд. 10, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колісник Ігор Леонідович

2. IHOR L. Kolisnyk

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.03.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9442-858X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська медична академія післядипломної освіти

Код за ЄДРПОУ: 01896872

Місцезнаходження: вул. Амосова, буд. 58, Харків, Харківський р-н., 61176, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Єрошенко Галина Анатоліївна

2. Halyna A. Yeroshenko

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.03.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2074-0001

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Весніна Людмила Едуардівна

2. Liudmyla E. Vesnina

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.03.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3068-6237

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Шепітько Володимир Іванович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Шепітько Володимир Іванович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Прихідько Олена Олексіївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна